

Dommerens arbejde på en frimærkeudstilling

Tofarvet seminar
3. januar 2025

v/ Lars Engelbrecht

Formand for det danske dommerkollegie

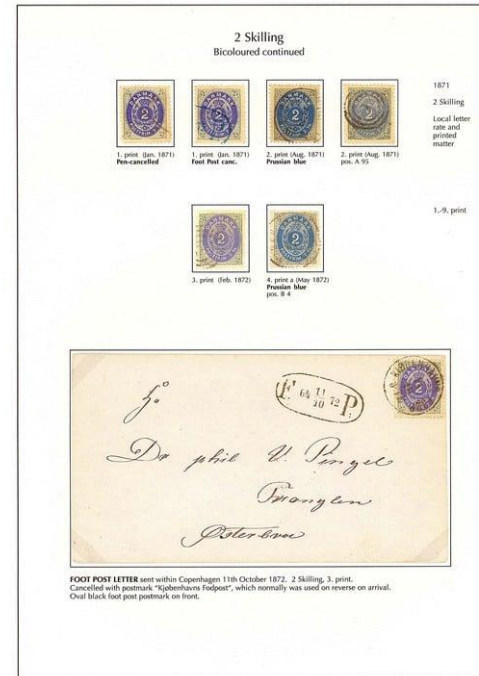
100 år med lokale/nationale/internationale udstillinger - og nu også virtuelle udstillinger

Fra samling til eksponat

Frimærkesamling

Udstillingseksponat

I et eksponat er dit materiale sat op og beskrevet, så det er let tilgængeligt for andre end dig selv.

Hvad ønsker enhver dommer at opnå?

- At give en fair og præcis bedømmelse af eksponaterne
- At have en god dialog med udstillerne om deres eksponater: Hvad er godt i eksponatet, og hvad kan med fordel udvikles videre.
- At bidrage til formålet med udstillingerne: At øge interessen for filateli ved at udstillere viser deres samlerområder for andre
- At vi som dommere selv lærer noget, hver gang vi bedømmer et eksponat

Hvad laver en dommer?

Før en udstilling

- Dommerne får indledningsplancher for alle eksponater tilsendt ca. en måned før udstillingen
- Forberedelsen er altafgørende for en god bedømmelse:
 - Læser indledningsplanchen (og evt synopsis)
 - Stiller sig selv spørgsmålet: "Hvad forventer jeg at se i dette eksponat?"
 - Finder speciallitteratur og læser det – hvad betyder det for ovenstående spørgsmål?
 - Auktionskataloger – hvad er der tilgængeligt af materiale?
 - Søger på internettet – hvad findes der om emnet?
 - Leksikon – fx den historiske baggrund
- Det tager MANGE timer at forberede sig grundigt før udstillingen starter

Eksempler på hvad en dommer skal forberede

- Post mellem Rusland og Norge 1876-1926
- Portosatser i Ukraine 1991-1996
- Poststempler fra Pettau-Ptuj 1818-1945
- Tidlige postruter i Skotland
- Kroatiens portotakster 1941 – 1945
- Norsk skibspost 1868-1918
- Efterporto i Finland 1881-2001
- Militærpost under den spanske borgerkrig 1936-39
- Den polske hær i Frankrig 1917-1919
- Anvendelsen af Østrigs frimærker 1899-1907
- Tysk besættelse af Kanaløerne
- Østrig-Ungarn og felttoget i Serbien (1914-1919)

Hvad laver en dommer?

Under en udstilling: Rollerne

- Vi arbejder i teams – to eller tre dommere er sammen i hvert team
 - Hvert team har fokus på én eller flere udstillingsklasser
 - Der kan være en dommerelev med teamet
- Hvert team har én teamleder
 - Teamlederen har den afgørende beslutning om bedømmelsen i teamet
 - Teamlederen koordinerer med jurysekretæren og de andre teamledere
- Jurysekretæren
 - Jurysekretæren skriver resultaterne ind på PC og laver resultatlister og skemaer
- Juryformanden
 - På hver udstilling har juryformanden ansvaret for juryens arbejde samt de endelige beslutninger om bedømmelser
- Ekspertter
 - På nationale og internationale udstillinger er der udpeget dommere med ekspertise i at identificere forfalskninger og reparationer, som ser eksponaterne igennem.

Hvad laver en dommer?

Under en udstilling: Bedømmelsen

- Når et eksponat skal bedømmes, har den enkelte dommer først individuel tid til at se på det og give points for hvert bedømmelseskriterie.
- Der er ikke mulighed for at læse alt i et eksponat, så dommeren laver stikprøver.
- Så taler teamet sammen og bliver enige om points for hvert kriterie. Der argumenteres for antallet af points – ift. reglementerne og kriterierne. Feedbacken til udstilleren forberedes.
- Feedback til udstillerne er den vigtigste del af dommerens arbejde. Vi ønsker at motivere udstillerne til at arbejde videre med deres eksponater, og vi skal give dem konkrete ideer og forslag til dette.

Dommerne bruger reglementer og bedømmelseskemaer

EVENT FREESTYLE 3		AGE 6-8 FEMALE					JUDGE 1					JUDGE 2					JUDGE 3							
TIME: 8:38 A.M.																								
Judge's Signature																								
7.0 - 7.8 MARKS RANGE																								
NAME OF SKATER	TEAM NUMBER	JUDGE 1					JUDGE 2					JUDGE 3					TOTAL	PLACE	POINTS					
		Back Out/Ins Pivot	Salchow Jump	Correctness	Duration (1.5)	General Overall	Change Foot Spin	Back Arabesque	Extra Content	Pattern	General Overall	Toe Loop / Walley	Dance Step Sequence	Posture	Rhythm	General Overall								
SKATER 1	1	7.4	7.0	7.2	10	7.3	35.4	7.2	7.0	7.8	7.6	7.4	37	7.2	7.0	7.0	7.0	7.0	35.2	111.2	3			
SKATER 2		7.2	7.2	7.0	10	7.3	36	7.0	7.2	7.1	7.2	7.0	35.5	7.0	7.2	7.2	7.4	7.2	36	110.2	5			
SKATER 3		7.0	7.8	7.4	10	7.7	32.9	7.6	7.8	7.6	7.8	7.8	38.6	7.8	7.7	7.8	7.8	7.8	38.9	110.4	4			
SKATER 4		7.8	7.4	7.8	8	7.6	35.6	7.8	7.6	7.5	7.5	7.6	38	7.4	7.8	7.5	7.2	7.5	37.2	113.8	1			
SKATER 5		7.0	7.6	7.8	10	7.8	40	7.5	7.4	7.8	7.7	7.5	35.8	7.6	7.4	7.6	7.6	7.6	37.8	113.1	2			

- Også i kunstsøjtølb er der reglementer for konkurrencerne
- Der er beskrevne bedømmelseskriterier, som dommerne bedømmer ud fra
- Flere dommere giver points for hvert kriterie

Hvorfor er der reglementer?

- **Sikrer retfærdighed:** Regler skaber lige vilkår for alle deltagere, så ingen får en urimelig fordel.
- **Definerer succes:** Regler fastlægger, hvad der kræves for at vinde, og hvordan præstationer vurderes. Uden regler ville det være uklart, hvordan man opnår succes.
- **Skaber en fælles forståelse:** Regler giver klare rammer for, hvordan konkurrencen skal afvikles, og beskrivelser af hvordan der dømmes. Det gør at alle – udstillere, dommere og publikum – er fuldt informeret om, hvordan konkurrencen vil foregå.

Reglement for hver udstillingsklasse

Det er vigtigt at vælge – og kende – dit eksponats udstillingsklasse – og dermed det reglement, dit eksponat bliver bedømt efter:

- *Traditionel*
- *Posthistorie*
- *Helsager*
- *Luftpost*
- *Tema*
- *Åben Klasse*
- *Postkort*
- *m.v.*

Traditionel klasse

(“Frimærkeklassen”)

Hvilket materiale?

Opbygning af eksponat?

Hvordan bedømmes det?

Materialet i et traditionelt eksponat

- I traditionel filateli fortæller udstilleren **en historie om frimærket** – og ofte en kronologisk historie.
- Den kan begynde med processen før udgivelsen: Godkendte og afviste essays, prøvetryk, farveprøvetryk mv. Og herefter de udgivne frimærkernes udvikling over tid (tryk, varianter, takning mv).
- Der kan medtages ustemplede eller stemplede enkeltmærker eller større enheder.
- Anvendelsen af frimærkerne vises også: Frimærker brugt på forsendelser: Tidligst kendte anvendelse, taksten som mærket er udgivet til, anvendelse som opfrankering, anvendelse med forskellige stempler, mv.

Bedømmelse af eksponater

Points i Traditionel klasse

• Behandling	Er der en god rød tråd i eksponatet?	20
• Betydning	Er det et vigtigt filatelistisk område?	10
• Viden og forskning	Er mærker og breve godt beskrevet?	35
• Kvalitet	Er mærker og breve i god kvalitet?	10
• Sjældenhed	Er mærker og breve sjældne?	20
• Præsentation	Er eksponatet sat pænt op?	5

Behandling (20 points)

Er der en god rød tråd i eksponatet?

- Indledningsplanchen skal indeholde mål og plan
- Der skal være et logisk flow i det viste: Det skal være let at følge historien igennem eksponatet (fx i overskrifter på de enkelte sider)
- Ingen duplikering
- Ingen mangler

THE BICOLOURED STAMPS OF DENMARK ØRE ISSUES

The Danish bicoloured stamps were first issued in 1870 in skilling. There were issued 7 different denominations from 2 to 48 skilling in the period from 1870 to 1875. The monetary reform in 1875 with transition from skilling to kroner and øre as coinage demanded new stamps. One chose to continue with the bicoloured stamps that were introduced in 1870, only now with new denominations. The frames are the same for both the old and the new issues, but one had to make new dies for the oval. Each stamp consist of one die for the frame and one die for the oval.

Because it was and stamps and stationery early on in 1875, stamps and stationery, the use of stamps were permitted to be used for a time the new stamps. In such cases it was g should equal 2 øre.

at in the beginning it show a few of rforations watermarks and proofs. denomination from 3 to 100 øre. In been used as provisionals after they provisionals are shown together with mination.

ifferent denominations both as denomination. This is shown on d other postal documents. In en used on the same letter or other postal document have ad denomination.

page 43-53
page 54-62
page 63-67
page 68-74
page 75-80

ooks, but information bok Danske Ørebrevre Danish Mail postage

The Bicoloured Stamp of Denmark and Danish West Indies, main group 5 printed with one single frame plate.
The main emphasis is laid on isolated and semi-isolated frames clichés.

Purpose:
Showing all settings with the main emphasis on isolated and semi-isolated frame clichés in the 91 normal frame series, 51 reverse frame series which is the last series of the bicoloured stamps (1890 to 1905) printed with one single plate.

Definition:
The word "isolated" frame refers to a frame cliché that is facing the opposite of the other frame clichés in the sheet. The "semi-isolated" frames are frames where some or all remaining frame clichés from the bottom row are facing opposite to the rest of the sheet, except the isolated frame. See Fig. 1.

Produktion:
Denmark and Danish West Indies bi-coloured stamps (1870-1905) are printed in one operation with two (1870-1905) are printed in one operation with two different printing plates, a frame printing plate, and an oval printing plate. The oval print plates are almost always reassembled between each print, while the frame clichés are reused in the same composition in a number of prints. This relation makes the studies of the frames in the bi-coloured stamps so fascinating. Denmark's and DWI's bi-coloured series are structured and named in "settings" according to the composition of the frame printing plates. Every time there are changes in the frame plate, the plate gets a new setting number with the given frame printing plate. For major changes, the current setting is given a new sub-main number (e.g., 29), for minor changes a new sub-main number is given (e.g., 29.1). Since the prints in this exhibit are based on the frame printing plates, the stamps are not arranged chronologically regarding face value.

Main Group	Value	Characteristic
1	Skilling/cent	Lower left centra feather. Sharp-edged
2	Skilling	Lower left centra feather. Sharp-edged
3	Skilling/cent	Lower left centra feather. Sharp-edged
4	Øre/cent	Lower left centra feather. Club-shaped
5	Øre/cent	Lower left centra feather. Club-shaped

Structure:
After the introduction, the exhibit is governed by the individual frame settings in chronological order.

Frame	Frame setting
1	Introduction
1	29 - 29.2
1-2	29.2 - 31
3	31.3 - 31.3
4	31.3 - 31.7
5	31.7 - 32.1

The exhibit includes the values: 3, 12, 16, 25, 50 and 100 øre, as well as 1, 3, 4, 5 and 10 cents. As the purpose of this exhibit cover all values printed with one plate the values 4 and 8 øre are included as they are printed with 2 plates an A and a B plate and hence not covered by the scope of this exhibit.

Errors in the oval are included where these contribute to determine a position or where the error is significant for one or more values. Stamps with overprints are also shown, as the basic stamp governs.

Essays and Proofs:
Essays and/or proofs do not exist of Main Group 5.

Own research:
Identification of unknown ovals, as well as insulated and semi-insulated frames in collaboration with:
• The Bi-coloured Study Circle
• Mr. Lasse Nielsen.

Lay-out:
On the first page in a new setting, the frame setting is always shown with a selection of isolated and semi-isolated frames in red and green, respectively.

Fig. 1

In addition, the current setting, value, print, number of sheets printed, and delivery time are informed.

Information regarding the traditional treatment: font 10 and post-historical information: font 9.

Bold is used to indicate rarity.

As a rule, emphasis is placed on showing pairs and larger units, as these in the best present the frames work around the characteristic clichés.

Rarity:
The completeness of the isolated and semi-isolated frames can be seen in the following table.

Frame cliché	Numbers known	Numbers shown	On cover
Isolated	72	72	11
Semi-Isolated	222	64	12

In addition to the isolated and semi-isolated frames, distinctive varieties and rare destinations are also shown.

Literature:
Hagemann, G.A.: Danmarks og Dansk Vestindiens Frimærker
Jensen, Karsten: Danske Frimærkefrankerede forsødselser til og fra Udland 1851-1905
Mouritsen, Henrik: Dansk Posthistorie 1875-1907
Nielsen, Lasse: Danmarks tofarvede frimærker 1870-1905.

Betydning (10 points)

Er det et vigtigt filatelistisk område?

- Hvor væsentligt er emnet ift. landets filateli?
- Hvad er det viste materiales betydning i forhold til emnet?

Viden og forskning (35 points)

Er mærker og breve godt beskrevet?

- Beskrivelsen af hvert objekt
- Trykbestemt, positionsbestemte varianter
- Vandmærker, takning, papir og gummiering
- Også beskrivelser af det "ikke-indlysende"
- Forskning: Ny viden?
- Sekundært: Beskrivelser af brevtakster og stempeltyper

Kvalitet (10 points)

Er mærker og breve i god kvalitet?

- Bedst mulige kvalitet
- Takning, rent, velcentreret osv.
- Ikke defekt
- Klare retvendte stempler

Sjældenhed (20 points)

Er mærker og breve sjældne?

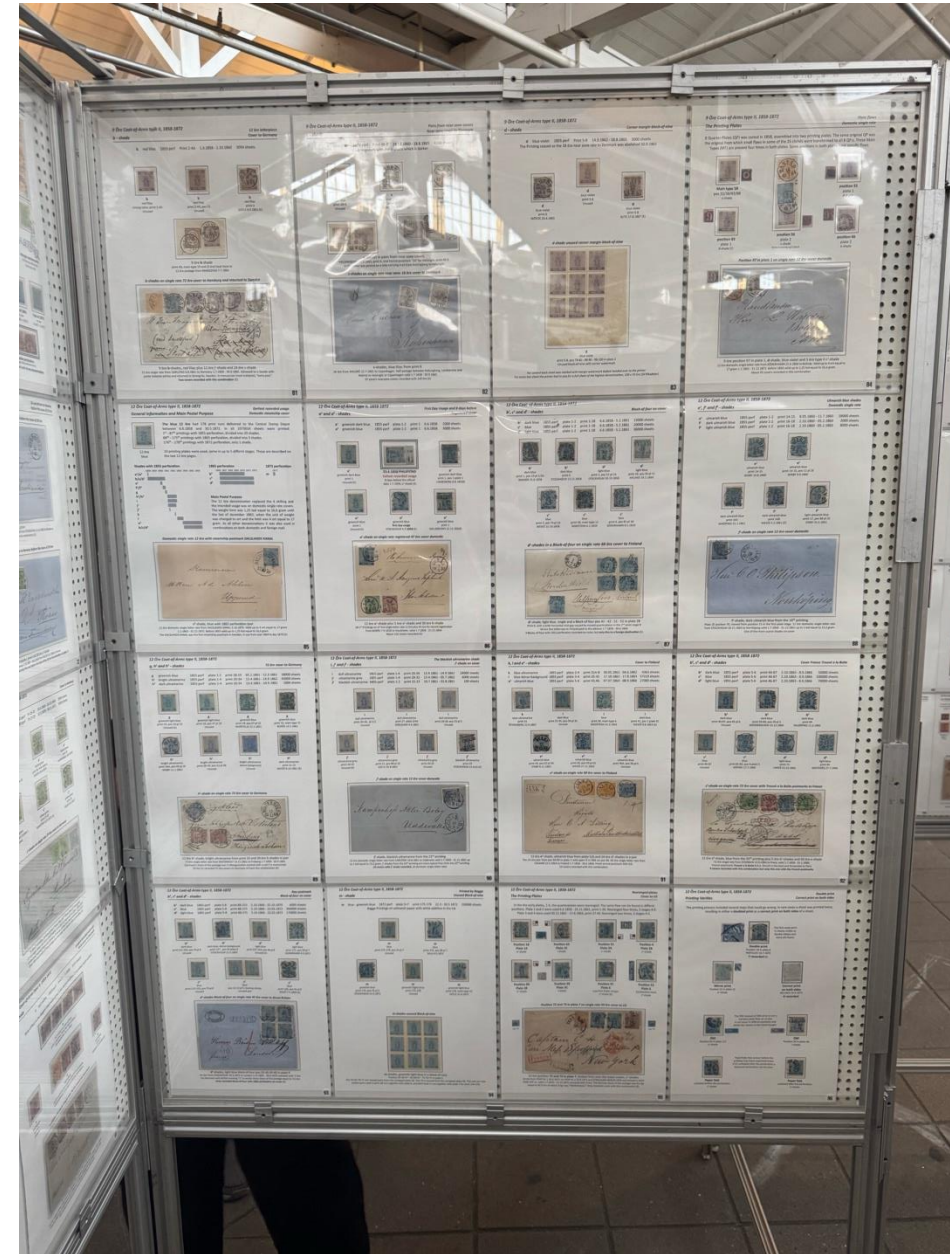

- Hvor svære er objekterne at finde?
- Er de bedste objekter indenfor området med?
- Hvor let vil det være at lave et tilsvarende eksponat?

Præsentation (5 points)

Er eksponatet sat pænt op?

- God balance i rammerne og i de enkelte plancher
- Overordnet indtryk må ikke være rodet eller sjusket
- Montering er lavet med umage
- Ikke for meget tekst - frimærkerne skal være i højsædet
- Illustrationer ikke for dominerende

Hvorfor udstille?

”Jeg er stolt over at vise det, jeg har samlet gennem årene”

“Jeg vil vinde en guld medalje”

“Når jeg sætter op til udstilling ‘genopdager’ jeg min samling”

“Jeg har mødt mange andre samlere, som jeg har kunne bytte med eller købe fra”

“Jeg får hver gang nye ideer til, hvordan jeg kan komme videre med mit samleri”

Frustrationer ved at udstille

”Dommerne ved jo ikke en s... om det, jeg viser”

“Jeg fik færre points denne gang end sidste gang”

”Alle sagde til mig, at jeg ville få guld, men jeg fik sølv”

“Jeg vil ikke udstille for dommernes skyld”

“Dommernes feedback var, at jeg skulle købe mere dyrt materiale”

Frustrationer ved at udstille

- ”Dommerne ved jo ikke en s... om det, jeg viser” → Rigtigt: Du er den, der ved mest om dit eget eksponat
- “Jeg fik færre points denne gang end sidste gang” → De ændringer, udstilleren laver, gør ikke nødvendigvis eksponatet bedre
- ”Alle sagde til mig, at jeg ville få guld, men jeg fik sølv” → Og eksponatet er godt! Men vi giver points i forhold til reglementet
- “Jeg vil ikke udstille for dommernes skyld” → Enig! Udstil for din egen skyld og for at vise andre det
- “Dommernes feedback var, at jeg skulle købe mere dyrt materiale” → Ahhhh... Mon ikke dommerne sagde, at hvis du vil have de 95 points, som du ønsker, så mangler du de meget sjældne objekter

Hvordan kommer man i gang?

Et udstillingseksponat er et udsnit af din samling

Start med at vælge hvilken del af din samling,
der skal være dit udstillingseksponat.

Vælg det emne, du synes er spændende.

Vælg det emne, hvor du har noget materiale at vise.

Eksempler på udstillingsemner indenfor de tofarvede

Frimærkerne (traditionel klasse):

- En værdi
- En rammeserie
- En ovalserie
- Vandreklichéer
- De isolerede rammer
- Perfiner
- Osv.

Anvendelsen af frimærkerne (posthistorisk klasse):

- En eller flere takster
- En stempeltype
- Osv.

Udvikling af et eksponat

Når du har valgt et emne, skal du overveje hvilken historie, du vil fortælle om emnet

Emnet:

Fællesnævneren for det materiale, du har udvalgt til eksponatet

Fx: 16 øre tofarvet fintakket

Historien:

Måden du sætter materialet sammen på

Fx: Ovalfejlene og deres udvikling gennem settings og tryk

Eksponatets titel

Eksponatets titel skal fortælle, hvad emnet og historien er, og hvad afgrænsningen af emnet er:

Fx:

Danmarks og DWI's Tofarvede frimærker "51 omvendt serien"

Danmarks Tofarvede Øreudgave 1875-1905

Danmarks tofarvede skillingsudgave 1870-1875

Danske tofarvede øremærker, hovedgruppe 5

Danske tofarvede øremærker, hovedgruppe 5, eksklusive 4 og 8 øre

12 øre tofarvet tryk 1-19

4 øre tofarvet 1875-95. Alle 75 tryk takket 14x13½

Spørgsmål?